

בש"פ 3302/14 - עבד רבה אבו עמר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3302/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: עבד רבה אבו עמר

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 4.5.2014 במ"ת 27690-01-14, שניתנה על ידי השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: י"ח באייר התשע"ד (18.05.14)

בשם העורר: עו"ד דרויש נאשף ועו"ד באסם חתו

בשם המשיבה: עו"ד דפנה שמול

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 4.5.2014 (מ"ת 27690-01-14, השופט נ'

עמוד 1

אבו טהה), אשר דחה את חלופות המעצר שהוצעו בעניינו של העורר והורה על מעצרו עד תום ההליכים.

רקע והליכים קודמים

2. נגד העורר, תושב רהט בן 21, הוגש ביום 14.1.2014 כתב אישום המייחס לו את העבירות הבאות: קשירת קשר לביצוע פשע (לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)); יצוא, יבוא, מסחר והספקה של סמים (לפי סעיפים 13 ו-19 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ז-1977 (להלן: פקודת הסמים)); החזקת סמים שלא לצריכה עצמית (לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) לפקודת הסמים).

3. על פי עובדות כתב האישום, במועד שאינו ידוע למשיבה קשר העורר קשר עם תושבי מצרים שזהותם אינה ידועה (להלן: האחרים) להבריח ממצרים לישראל סם מסוכן מסוג חשיש בכמות מסחרית. ביום 28.12.2013 סמוך לשעה 07:15 הגיעו העורר וחברו, חסן אבו אעמר (להלן: חסן) שעבד בחברה שעסקה בבניית גדר הגבול בין ישראל למצרים (להלן: הגדר), אל הגדר, לצורך ביצוע עבודות בנייה. סמוך לשעה 07:30 הגיעו שניים מהאחרים אל סמוך למקום שבו נמצא העורר. העורר והאחרים התקרבו זה אל זה עד שנפגשו בצד המערבי של הגבול, ובשלב זה מסרו האחרים לעורר שתי חביות פלסטיק שבהן היו 500 חבילות במשקל כולל של 48.937 ק"ג של סם מסוכן מסוג חשיש. העורר נטל את החביות, נשא אותן אל הגבול והניח אותן מתחת לגדר. לאחר שהאחרים התרחקו מהמקום, המשיך העורר לעבוד בבניית הגדר. סמוך לאחר מכן הגיעו אל המקום חיילי צה"ל אשר הוזעקו אליו, עצרו את העורר ותפסו את הסם המסוכן.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי כנגד העורר ראיות לכאורה להוכחת אשמתו (ובהן: הודעות של תצפיתנית צה"ל שראתה את המתרחש, הודעות החיילים שתפסו את הסמים, הסמים שנתפסו וכן הודעתו של הגשש שבחן את המקום). כמו כן, נטען כי מעשיו של העורר מקימים חזקת מעצר סטטוטורית (מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים)), וכן כי פעולותיו - תוך תכנון מוקדם וניצול נגישותו לגדר - מעידות על מסוכנות המקימה גם היא עילת מעצר (מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים). בנוסף, נטען כי כנגד העורר קמה גם עילת מעצר בשל חשש לשיבוש הליכי משפט והתחמקות מהליכי שפיטה (לפי סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים). ביום 11.2.2014 קבע בית המשפט המחוזי כי לכאורה יש די בראיות שהוצגו כדי להביא, מבחינת פוטנציאל הראייתי שלהן, להוכחת אשמתו של העורר. עוד נקבע כי מעשיו של העורר מקימים את חזקת המעצר הסטטוטורית, וכן כי כנגד העובדה שהוא נעדר עבר פלילי, יש לשקול את החומרה הרבה של המעשים המיוחסים לו בהתחשב בנסיבות ביצועם לכאורה - על בסיס שיתוף פעולה של אנשים משני צדי הגבול, שתוכן לפרטים מבעוד מועד, בהתייחס לכמות עצומה של סם. בהמשך לכך, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו.

5. על החלטתו של בית המשפט המחוזי, הגיש העורר ערר לבית משפט זה. ביום 7.3.2014 התקבל ערר זה באופן חלקי (בש"פ 1566/14, השופט ע' פוגלמן) (להלן: בש"פ 1566/14). בהחלטתו קבע השופט פוגלמן ביחס לראיות לכאורה כי בחינה כוללת שלהן מצביעה על קיומן של ראיות לכאורה בעוצמה מספקת למעצר עד לתום ההליכים (בהתחשב במשקל שניתן לייחס להודעת התצפיתנית ולהודעת הגשש, ובהתחשב בקיומן של ראיות נסיבתיות נוספות), ועל כן אין מקום להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי בעניין זה. בנוסף, קבע השופט פוגלמן כי העבירות המיוחסות לעורר מקימות עילת מעצר סטטוטורית. יחד עם זאת, נקבע כי יש מקום לבחון אם המקרה נמנה עם אותם

מקרים חריגים שבהם קיימות נסיבות העשויות להצדיק את שחרורו של העורר לחלופת מעצר, בהתחשב בגילו הצעיר של העורר ובכך שהוא נעדר עבר פלילי. בהמשך לכך, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר.

6. בתסקיר המעצר שהוגש לבית המשפט המחוזי ביום 10.4.2014 עמד שירות המבחן על כך שהעורר אינו עושה רושם של אדם בעל מערכת ערכים שולית. שירות המבחן התייחס לכך שמדובר באדם צעיר, ללא עבר פלילי, שתפקד - עד למועד שבו נעצר - באופן שמותאם לגילו ואף שמר על יציבות תעסוקתית. עוד ציין שירות המבחן בהתייחס למאפייני האישיות של העורר כי לרוב הוא נענה לסמכות. עם זאת, שירות המבחן העריך כי נוכח המעשים המיוחסים לעורר קיימת רמת סיכון להישנותה של התנהגות עוברת חוק. לבסוף, שירות המבחן ציין כי מאחר שמעצרו של העורר עלול לדרדרו המלצתו היא לשחרר את העורר לחלופת מעצר המרוחקת מאזור מגוריו, בביתה של משפחה בכסיפה שאליו יעבור העורר עם משפחתו (כשהוריו ישמשו כמפקחים המרכזיים, בסיוע דודו ואדם נוסף), תוך שימוש באיזוק אלקטרוני.

7. בהחלטתו מיום 4.5.2014 קבע בית המשפט המחוזי כי לא שוכנע שנסיבותיו של העורר הן נסיבות חריגות המצדיקות סטייה מן המדיניות השיפוטית שנקבעה בעבירות המיוחסות לעורר, המקימות חזקת מעצר סטוטורית. בית המשפט המחוזי ציין כי חזקה זו מונחה על ידי התפיסה הגורסת שקיים חשש כי מי שלקח חלק בפעילות לסחר בסמים בשל בצע כסף, ישוב לפעילות כזו. במקרה דנן, כך על פי בית המשפט המחוזי, מדובר באירוע שלו היו שותפים משני צדי הגבול ושלכאורה תוכנן לפרטים. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי לעורר ניתן אישור עבודה זמני לעבוד בסמוך לגדר הגבול, והוא ניצל אותו לרעה, לכאורה, לשם ביצוע המעשים המיוחסים לו, דבר המעיד על תחכום, מצביע על קושי ליתן בעורר אמון, וכן מלמד כי העורר מעורה היטב בערוצים המשמשים לאספקת סם. בית המשפט המחוזי הוסיף כי הוא נותן דעתו גם להתגברותה של תופעת ההברחה שלסמים בגבול ישראל-מצרים שממנה נשקפת לציבור סכנה רבת עוצמה. בית המשפט המחוזי התייחס עוד לכך שעל פי קביעותיו של בית משפט זה, גילו הצעיר של העורר ועברו הנקי אינם מהווים, כשלעצמם, נסיבות חריגות המצדיקות סטייה מן המדיניות השיפוטית ביחס לעבירות סמים (תוך הפנייה לשורת מקרים, ובהם לבש"פ 6788/13 זנון נ' מדינת ישראל (17.11.2013)). לבסוף, ציין בית המשפט המחוזי כי המלצת שירות המבחן כשמה כן היא - המלצה בלבד. על כן, הורה בית המשפט המחוזי על הארכת מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו.

טענות הצדדים

8. העורר טוען כי החלטתו של בית המשפט המחוזי מתעלמת מקביעותיו של השופט פוגלמן בבש"פ 1566/14 ומתסקיר המעצר שהוגש, ובפועל מהווה "שחזור" של החלטת המעצר הראשונית. לטענת העורר, העובדה שמעשיו מקימים חזקת מעצר סטוטורית, כמו גם ההתייחסות למסוכנות הנשקפת לציבור מתופעת הברחת הסמים בגבול היו ידועות לבית משפט זה עת דן בבש"פ 1566/14, ואף הוזכרו על ידי השופט פוגלמן בהחלטתו. כמו כן, הוא מצביע על כך שגילו הצעיר והעובדה שהוא נעדר עבר פלילי עמדו בבסיס החלטתו של בית המשפט בבש"פ 1566/14 והיו אלה שהטו את הכף לעבר קבלתו החלקית של העורר. העורר מוסיף כי הגם שהמלצת שירות המבחן אינה מחייבת, סטייה מהמלצה זו צריכה להיות מושתתת על נימוקים מיוחדים, דבר שלא נעשה במקרה זה.

9. באשר לתסקיר המעצר טוען העורר כי בית המשפט המחוזי לא נתן דעתו בצורה מלאה לנתונים שהובאו בו, ואף לא קבע כי חלופת המעצר שהוצעה אינה ראויה או שאין בה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר. העורר מוסיף וטוען כי למעשה בית המשפט המחוזי קבע כי כל חלופת מעצר בעניינו של העורר אינה ישימה כלל, בשל חומרת

העבירות המיוחסות לו. לשיטתו, היה על בית המשפט המחוזי לייחס משקל לאיכותה של חלופת המעצר שהוצעה. העורר טוען עוד כי ההליך העיקרי צפוי להימשך עוד זמן רב בהתחשב בכך שדיון ההוכחות הראשון נקבע רק לחודש אוקטובר 2014.

10. המשיבה מתנגדת לשחרורו של העורר לחלופת מעצר, בהדגישה את העובדה שעניינו אינו יכול להיחשב אחד מאותם חריגים לשחרור לחלופת מעצר בעבירות סמים. בהקשר זה, היא חוזרת ומתייחסת לתחכום שאפיין את ביצוע העבירות המיוחסות לעורר, כמו גם את הכמות הגדולה של הסמים שנתפסו. המשיבה אף סבורה כי אין להתעלם מכך שתסקיר שירות המבחן, לצד הערכתו החיובית את חלופת המעצר המוצעת, התייחס לקושי להעריך את המסוכנות הנשקפת מן העורר. לבסוף, התייחסה המשיבה לכך שמאז ניתנה ההחלטה הוגש כתב אישום נוסף נגד העורר, המייחס לו שוב מעורבות בעבירות סמים, עובדה השומטת את הקרקע כליל תחת הטענות הנוגעות לכך שעניינו ראוי להתחשבות.

11. בתשובתו, טען בא-כוח העורר כי אין לייחס משקל להגשתו של כתב האישום הנוסף, שכנגדו יש לו טענות ממשיות, ובכלל זה הטענה שהחומר שנתפס שם לא היה לאמתו של דבר סם מסוכן.

הכרעה

12. אני סבורה שדין הערר להידחות. נקודת המוצא לדיון בערר צריכה להיות המדיניות הנוהגת לגבי מעצר עד תום ההליכים בעבירות סמים. ככלל, הגישה בעניין זה היא מחמירה - ולא בכדי (ראו למשל: בש"פ 8281/12 גז נ' מדינת ישראל, בפסקה 14 (26.11.2012)). על כך יש להוסיף כי ההחלטה בעניין מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו התקבלה על יסוד בחינה נוספת של מכלול הנסיבות, לאחר קבלת תסקיר, היינו על סמך בחינה דקדקנית שלהן.

13. למעשה, אני סבורה כי הספק בעניין המשך מעצרו של העורר - ככל שהיה - מתפוגג במקרה זה לנוכח הגשת כתב האישום הנוסף נגדו, המייחס לו, כאמור, מעורבות נוספת בעבירות סמים. החריגים המועטים לשחרור לחלופת מעצר בתיקי סמים מוגבלים למצבים של מעידה בודדת.

14. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ט באייר התשע"ד (19.5.2014).

ש ו פ ט ת